

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2016. gada 21. janvārī*

Apelācija — EKL 81. pants — Aizliegtas vienošanās — Spānijas ceļu seguma bituma tirgus — Tirgus sadale un cenu noteikšana — Pārmērīgi ilga tiesvedība Vispārējā tiesā — LESD 261. pants — Regula (EK) Nr. 1/2003 — 31. pants — Neierobežota kompetence — LESD 264. pants — Komisijas lēmuma daļēja vai pilnīga atcelšana

Lieta C-603/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, kas celta 2013. gada 22. novembrī,

Galp Energía España SA, Alkovendasa (Spānija),

Petróleos de Portugal (Petrogal) SA, Lisabona (Portugāle),

Galp Energía SGPS SA, Lisabona,

ko pārstāv *M. Slotboom, advocaat*, un *G. Gentil Anastácio, advogado*,

apelācijas sūdzības iesniedzējas,

otra lietas dalībiece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *C. Urraca Caviedes* un *F. Castillo de la Torre*, pārstāvji, kuriem palīdz *J. Rivas Andrés*, advokāts, un *G. Eclair-Heath*, solicitor,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: ceturtais palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda piektās palātas priekšsēdētāja pienākumus, Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda piektās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), A. Ross [*A. Rosas*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 15. aprīļa tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 16. jūlija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību *Galp Energía España SA* (turpmāk tekstā – “*Galp Energía España*”), *Petróleos de Portugal (Petrogal) SA* (turpmāk tekstā – “*Petróleos de Portugal*”) un *GALP Energía SGPS SA* (turpmāk tekstā – “*GALP Energía SGPS*”) (turpmāk tekstā kopā sauktas – “apelācijas sūdzības iesniedzējas”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 16. septembra spriedumu lietā *Galp Energía España* u.c./Komisija (T-462/07, EU:T:2013:459, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru Vispārējā tiesa, pirmkārt, ir daļēji atcēlusi Komisijas 2007. gada 3. oktobra Lēmumu C(2007) 4441, galīgā redakcija, par EKL 81. panta (jaunajā redakcijā – LESD 101. pants) piemērošanas procedūru (Lieta COMP/38.710 – Bitums (Spānija)) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) un samazinājusi naudas sodu, kas tām tika uzlikts, un, otrkārt, pārējā daļā prasību ir noraidījusi.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [LESD 102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 31. pantā ir noteikts:

“Eiropas Kopienų Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija noteikusi soda naudu vai periodiska soda naudu. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto soda naudu vai periodiska soda naudu.”

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 3 Tiesvedības priekšvēsturi, kas aprakstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–85. punktā, var rezumēt šādi.
- 4 Produkts, uz ko attiecas pārkāpums, ir impregnēšanas bitums – bitums, kas nekādi nav pārveidots un ko izmanto ceļu būvē un uzturēšanā.
- 5 Spānijas bituma tirgū, pirmkārt, ir trīs ražotāji – *Repsol* koncerni, *CEPSA-ROAS* un *BP*, un, otrkārt, importētāji, kuru starpā ir *Nynäs* koncerni un apelācijas sūdzības iesniedzēju veidotais koncerns.
- 6 Laikā no 1990. līdz 2003. gadam 89,29 % no *Galp Energía España*, iepriekš – *Petrogal Española SA*, aktīviem piederēja *Petróleos de Portugal* un 10,71 % – *Tagus RE*, apdrošināšanas sabiedrībai, kura savukārt 99 % apmērā piederēja *Petróleos de Portugal*. Kopš 2003. gada *Galp Energía España* ir pilnībā *Petróleos de Portugal* piederošs meitasuzņēmums. Savukārt tā kopš 1999. gada 22. aprīļa ir pilnībā *Galp Energía SGPS* piederošs meitasuzņēmums.
- 7 *Galp Energía España* nodarbojas ar bituma tirdzniecību Spānijā. Apgrozījums, kas attiecas uz bitumu, kurš ir ticis pārdots nesaistītajām pusēm Spānijā, 2001. gadā sasniedza EUR 13 000 000, kas ir pārkāpuma pēdējais pilnais gads un atbilst 4,54 % attiecīgajā tirgū. Kopējais konsolidētais *Galp Energía SGPS* apgrozījums 2006. gadā sasniedza EUR 12 576 000 000.
- 8 Pēc tam, kad *BP* koncerns 2002. gada 20. jūnijā atbilstoši Komisijas paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu [aizliegtu vienošanos] gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.) iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda, 2002. gada 1. un 2. oktobrī *Repsol*, *PROAS*, *BP*, *Nynäs* un prasītāju veidotajos koncernos tika veiktas pārbaudes.

- 9 2004. gada 6. februārī Komisija attiecīgajiem uzņēmumiem nosūtīja pirmo virkni ar pieprasījumiem sniegt paskaidrojumus atbilstoši Padomes 1962. gada 6. februāra Pirmās regulas Nr. 17 par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) 11. panta 3. punktam.
- 10 2004. gada 31. martā un 5. aprīlī *Repsol* un *PROAS* pa faksu Komisijai atbilstoši paziņojumam par atbrīvojumu no naudas soda un naudas soda samazināšanu aizliegtu vienošanos gadījumos iesniedza pieteikumu, kam bija pievienota uzņēmuma deklarācija.
- 11 Pēc tam, kad Komisija attiecīgajiem uzņēmumiem bija nosūtījusi četrus citus pieprasījumus sniegt paskaidrojumus, tā formāli uzsāka procedūru un 2006. gada 24. un 28. augustā *BP*, *Repsol*, *CEPSA-PROAS*, *Nynäs* un prasītāju veidotajiem koncerniem nosūtīja iebildumu paziņojumu.
- 12 Komisija 2007. gada 3. oktobrī ir pieņēma apstrīdēto lēmumu, kurā ir konstatēts, ka trīspadsmit uzņēmumi, kas ir šī lēmuma adresāti, esot piedalījušies saskaņotu līgumu un darbību kopumā impregnēšanas bitumena nozarē Spānijas teritorijā (izņemot Kanāriju salas), slēdzot līgumus par tirgus sadali un cenu saskaņošanu.
- 13 Dažādas identificētās pārkāpumu izraisošas darbības vai komponenti ir šādi:
 - pārdošanas apjomu noteikšana;
 - produkta apjomu un klientu sadale visu aizliegtās vienošanās dalībnieku starpā, pamatojoties uz šiem apjomiem;
 - tirgus un klientu sadales kontroles īstenošana, apmainoties ar informāciju par pārdošanas apjomiem (turpmāk tekstā – “uzraudzības sistēma”);
 - kompensāciju mehānisma izveide, ar kuru paredzēts labot no noligtās tirgus un klientu sadales notikušās atkāpes (turpmāk tekstā – “kompensāciju mehānisms”);
 - vienošanās par grozījumiem bituma cenā un jauno cenu piemērošanas datumu;
 - dalība regulārās sanāksmēs un citu kontaktu uzturēšana, lai vienotos par iepriekš minētajiem konkurences ierobežojumiem un lai tos ieviestu vai vajadzības gadījumā grozītu.
- 14 Komisija uzskatīja par pierādītu, ka *Galp Energía España* personāls bija līdzdarbojies aizliegtās vienošanās darbībās tās uzdevumā. Judikatūras par prezumpciju par mātesuzņēmuma faktiski īstenoto izšķirošo ietekmi uz savu tai pilnībā piederošo meitasuzņēmumu gaismā un ņemot vērā *Galp Energía España*, *Petróleos de Portugal* un *Galp Energía SGPS* līdzdalības saikni, Komisija uzskatīja, ka *Galp Energía España*, *Petróleos de Portugal* un kopš 1999. gada 22. aprīļa arī *Galp Energía SGPS* bija viens uzņēmums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē.
- 15 Komisija uzskatīja, ka abi konstatētie konkurences ierobežojumi, proti, horizontālās vienošanās par tirgus sadali un cenu saskaņošanu, atbilstoši EKL 81. pantam pēc savas būtības ir uzskatāmi par vissmagākajiem pārkāpumiem, kuri atbilstoši judikatūrai ir kvalificējami kā “sevišķi smagi” pārkāpumi jau pēc to būtības vien, un nav nepieciešams, lai tie ietvertu kādu konkrētu ģeogrāfisko zonu vai radītu konkrētas sekas.
- 16 Komisija nosprieda, ka nav iespējams noteikt aizliegtās vienošanās reālo ietekmi uz tirgu; tam par iemeslu, it īpaši esot nepietiekama informācija par iespējamo bituma neto cenu Spānijā attīstību, ja vienošanās nebūtu bijusi. Komisija neuzskatīja, ka tai būtu bijis jāpierāda aizliegtās vienošanās patiesā ietekme uz attiecīgo tirgu, ne arī tā jāaprēķina, bet norādīja, ka var aprobežoties vien ar minējumiem par šādas ietekmes iespējamību. Katrā ziņā Komisija uzskatīja, ka nolīgumi par aizliegtu vienošanos ir tikuši īstenoti un ka ir iespējams, ka tiem ir bijušas reāla pret konkurenci vērsta iedarbība.

- 17 Ņemot vērā pārkāpuma veidu, Komisija uzskatīja, ka *Repsol*, *PROAS*, *BP*, *Nynäs* un prasītāju veidotie koncerni ir izdarījuši sevišķi smagu pārkāpumu EKL 81. panta izpratnē, un precizēja, ka šis secinājums ir formulēts neatkarīgi no jautājuma par to, vai aizliegtai vienošanās darbībai attiecīgajā tirgū ir bijusi nosakāma ietekme. Komisija piebilda, ka tā ir ņēmusi vērā to, ka slepena vienošanās esot skārusi tikai Spānijas tirgu.
- 18 Komisija uzliedzamo naudas soda “sākumsummu” noteica, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, attiecīgā tirgus lēsto vērtību EUR 286 400 000 apmērā 2001. gadā, kas ir pēdējais pilnais gads, kurā izdarīts pārkāpums, un to, ka pārkāpums attiecās tikai uz bituma pārdošanu, kas veikta tikai vienā dalībvalstī. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, Komisija naudas soda sākumsummu noteica EUR 40 000 000 apmērā.
- 19 Tālāk Komisija uzņēmumus, kas ir apstrīdētā lēmuma adresāti, klasificēja dažādās kategorijās atkarībā no to relatīvās ietekmes uz attiecīgo tirgu nolūkā piemērot diferencētu pieeju un ņemt vērā to faktisko ekonomisko spēju radīt nopietnu kaitējumu konkurencei. Tālab Komisija balstījās uz to daļām, kas izteiktas pārdošanas vērtībā, Spānijas ceļa impregnēšanas bituma tirgū 2001. finanšu gadā.
- 20 *Repsol* un *PROAS*, kuru daļas attiecīgajā tirgū 2001. finanšu gadā bija 34,04 % un 31,67 %, tika klasificēti pirmajā kategorijā, *BP* ar tirgus daļu 15,19 % – otrajā kategorijā un *Nynäs*, kā arī prasītājas, kuru tirgus daļas svārstījās no 4,54 % līdz 5,24 % – trešajā kategorijā. Pamatojoties uz šo, uzliedzamās naudas sodu sākumsummas bija pielāgotas šādi:
- pirmā kategorija *Repsol* un *PROAS*: EUR 40 000 000;
 - otrā kategorija *BP*: EUR 18 000 000;
 - trešā kategorija *Nynäs* un prasītājas: EUR 5 500 000.
- 21 Lai naudas sodu apmēru noteiktu līmeni, kam ir preventīva iedarbība, Komisija uzskatīja par atbilstošu piemērot *BP* un *Repsol* uzliedzamajam naudas sodam koeficientu attiecīgi 1,8 un 1,2 atkarībā no to kopējā apgrozījuma 2006. gadā, kas ir pēdējais finanšu gads pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, bet koeficientu nepiemērot *PROAS*, *Nynäs* un prasītājām.
- 22 Palielinot naudas soda sākumsummu atkarībā no pārkāpuma ilguma, naudas soda pamatsummai sasniedzot EUR 9 625 000 *GALP Energía España*, kā arī *Petróleos de Portugal* un EUR 7 150 000 – *GALP Energía SGPS*, Komisija arī secināja, ka *Repsol* un *PROAS* uzliedzamais naudas sods ir jāpalielina par 30 % atbildību pastiprinošu apstākļu dēļ, jo šie divi uzņēmumi ir bijuši aizliegtās vienošanās vadītāji.
- 23 Komisija prasītāju lomu salīdzināja ar *Repsol*, *PROAS* un *BP* lomu un vērtēja, vai naudas sodu apmēra samazināšana ir pamatota. Tā uzskatīja par atbilstošu nošķirt dažādo lomu, kāda bija prasītājām, ņemot vērā to ierobežoto līdzdalību pārkāpumā, un nolēma to naudas sodu samazināt par 10 %.
- 24 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas 2) punktā *Galp Energía España* un *Petróleos de Portugal* tika piespriests kopīgi un solidāri maksāt naudas sodu EUR 8 662 000 apmērā, no kuriem EUR 6 435 000 kopīgi un solidāri bija jāmaksā *Galp Energía SGPS*.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 25 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 19. decembrī, prasītājas cēla prasību par apstrīdētā lēmuma pilnīgu vai daļēju atcelšanu un pakārtoti par šajā lēmumā uzliktā naudas soda summas samazinājumu.
- 26 Savas prasības pamatojumam prasītājas izvirzīja deviņus pamatus.

- 27 Vispārējā tiesa apmierināja prasītāju trešo pamatu un atcēla lēmuma 1. pantu, ciktāl tajā ir konstatēta *Galp Energía España, Petróleos de Portugal* un *Galp Energía SGPS* dalība virknē nolīgumu un saskaņotās darbības kopumā bitumena tirgū Spānijā, kuros ietilpst, pirmkārt, tirgus un klientu sadales nolīgumu īstenošanas uzraudzības sistēma un, otrkārt, kompensāciju mehānisms, ar kuru paredzēts labot no tirgus un klientu sadales nolīgumiem notikušās atkāpes.
- 28 Tālab – kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 215., 292., 293. un 301. punkta – Vispārējā tiesa balstījās tikai uz faktu rašanās laikam atbilstošiem pierādījumiem, lai uzskatītu, ka prasītāju atbildība uzraudzības kārtībā un kompensāciju mehānismā nebija pierādīta. Tā tādēļ atteicās ņemt vērā *V. C., Petrogal Española SA* (kļuvusi – *Galp Energía España*) bituma pārdošanas direktora, 2007. gada 6. decembra paziņojumu, ko prasītājas bija pievienojušas lietas materiāliem tiesvedībā tiesā, un tādējādi Komisija apstrīdētajā lēmumā to netika uzskatījusi par pierādījumu.
- 29 Pārsūdzētā sprieduma 611., 625. un 626. punktā Vispārējā tiesa, ņemot vērā šo *V. C.* 2007. gada 6. decembra paziņojumu, tomēr norādīja, ka prasītājas zināja par citu aizliegtas vienošanās dalībnieku līdzdalību kompensāciju mehānismā un ka tās arī varēja paredzēt citu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību uzraudzības sistēmā, un tādējādi tās varēja uzskatīt par atbildīgām par šīm divām pārkāpumiem veidošām daļām.
- 30 Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 630. punktā norādīja, ka nav pamata grozīt naudas soda sākumsummu, bet tā uzskatīja par vajadzīgu šī sprieduma 632. punktā palielināt Komisijas piemērotā naudas soda samazinājumu atbildību mīkstinošu apstākļu dēļ.
- 31 Minētā sprieduma 635. un 636. punktā tā tādējādi daļēji apstiprināja devīto pamatu un naudas sodam noteica papildu samazinājumu par 4 %, kas tika pieskaitīts jau apstrīdētajā lēmumā piešķirtajam 10 % samazinājumam.
- 32 Vispārējā tiesa noraidīja lietas dalībnieku pārējos atcelšanas pamatus, tostarp piekto pamatu, kas saistīts ar prettiesiskumu un kas ietekmējot secinājumu par viņu piedalīšanos cenu saskaņošanā.
- 33 Tādējādi pārsūdzētā lēmuma rezolutīvās daļas 2) punktā *Galp Energía España* un *Petróleos de Portugal* uzliktais naudas sods tika noteikts EUR 8 277 500 apmērā, savukārt naudas sods, kas tika uzlikts *Galp Energía SGPS*, tika noteikts EUR 6 149 000 apmērā.

Lietas dalībnieču prasījumi

- 34 Apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumi Tiesai apelācijā ir šādi:
- galvenokārt – atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - atcelt apstrīdētā lēmuma 1.–3. pantu, ciktāl tie attiecas uz tām, vai samazināt tām uzliktā naudas soda summu;
 - pakārtoti atcelt pārsūdzēto spriedumu un nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā, un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 35 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- noraidīt apelācijas sūdzību un
 - piespriest prasītājam atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus.

Par apelāciju

- 36 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirza trīs pamatus.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā, skatot secinājumu par prasītāju līdzdalību cenu saskaņošanas darbībās laikposmā no 1995. līdz 2002. gadam

Lietas dalībnieču argumenti

- 37 Savā pirmajā pamatā, kam ir trīs daļas, prasītājas norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 407. un 456. punktā nospriekdamā, ka Komisija nav uzskatāma par prettiesiski konstatējušu, ka prasītājas ir piedalījušās cenu saskaņošanā “līdz 2002. gadam”, Vispārējā tiesa esot nepareizi piemērojusi EKL 81. panta 1. punktu un sagrozījusi pierādījumus, kā arī neesot ievērojusi nedz procesuālos noteikumus par pierādījumu vērtēšanu, nedz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 48. pantā garantētās nevainīguma prezumpcijas vispārējo principu. Turklāt Vispārējā tiesa šo secinājumu neesot juridiski pietiekami pierādījusi.
- 38 Sava pamata pirmajā daļā prasītājas Vispārējai tiesai pārmet, ka tā, lai secinātu, ka Komisija ir pierādījusi prasītāju līdzdalību cenu saskaņošanas darbībās laikposmā no 1995. līdz 2002. gadam, pārsūdzētā sprieduma 370.–408. punktā nav ņēmusi vērā divus attaisnojošus pierādījumus, proti, to, ka nedz *BP* paziņojumā par iecietību, nedz *BP* iesniegtajos faktu rašanās laikam atbilstošajos dokumentos nav minēts, ka prasītājas ir piedalījušās cenu saskaņošanas darbībās.
- 39 Sava pamata otrajā daļā prasītājas pārmet Vispārējai tiesai to, ka tā nav norādījusi, ka pārsūdzētajā lēmumā nav neviena pierādījuma par prasītāju apgalvoto līdzdalības cenu saskaņošanas darbībās sākuma datumu.
- 40 Šajā ziņā tās uzsver, ka *Repsol* un *PROAS* paziņojumos par iecietību nav minēts neviens konkrēts fakts, ieskaitot datumus, sanāksmes, telefona zvanus vai cenu pieaugumus, un ka šie paziņojumi neesot pietiekami precīzi, lai pierādītu prasītāju līdzdalību cenu saskaņošanas darbībās laikposmā no 1995. līdz 2002. gadam. Šajā ziņā tās norāda, ka tirgus sadales sākuma datumu nevar uzskatīt par *Petróleos de Portugal* līdzdalības nolīgumos par cenām sākuma datumu, jo šie divi nolīgumi saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā minēto ir divi dažādi aizliegtās vienošanās virzieni.
- 41 Sava pamata trešajā daļā prasītājas kritizē Vispārējo tiesu, jo tā esot nospriedusi, ka pārsūdzētā sprieduma 387.–404. punktā vērtētā *Galp Energía España* iekšienē veiktā korespondences apmaiņa 2000. gada 18. un 19. decembrī ir faktu rašanās laikam atbilstošs pierādījums, kas pierāda prasītāju līdzdalību cenu saskaņošanā.
- 42 Komisija apgalvo, ka šis pamats esot nepieņemams visā tā kopumā un katrā ziņā – nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 43 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no LESD 256. panta, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas, kā arī no tās Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta izriet, ka apelācijas sūdzībā ir precīzi jānorāda pārsūdzētā sprieduma kritizētās daļas, kā arī juridiskie argumenti, kas konkrēti izvirzīti apelācijas sūdzības pamatošanai, pretējā gadījumā apelācijas sūdzība vai attiecīgais pamats ir nepieņemami (skat. it īpaši spriedumu *Telefónica* un *Telefónica de España* /Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 44 Tādējādi šīm prasībām neatbilst un par nepieņemamu jāatzīst pamats, kura argumentācija nav pietiekami skaidra un precīza, lai Tiesa varētu veikt tiesiskuma pārbaudi (skat. šajā ziņā spriedumu *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 30. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 45 Pamatos, kas attiecas uz EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, pamatojuma neesamību apstrīdētajā lēmumā, procesuālo noteikumu pārkāpumu, kā arī vispārējo tiesību principu par nevainīguma prezumpciju, kā arī apgalvojumu par pierādījumu sagrozīšanu, ar prasīto precizitāti nav identificēta kļūda tiesību piemērošanā, kuru esot pieļāvusi Vispārējā tiesa, bet tie ir vispārīgi apgalvojumi, un tādējādi tie ir jānoraida kā nepieņemami.
- 46 Attiecībā uz šī pamata pirmo un trešo daļu, kurā apelācijas sūdzības iesniedzējas Vispārējai tiesai pārmet, pirmkārt, ka tā neesot ņēmusi vērā divus pierādījumus, lai konstatētu, ka Komisija ir pierādījusi apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzdalību cenu saskaņošanas darbībās no 1995. gada līdz 2002. gadam, un, otrkārt, uzskatījusi, ka iekšējā korespondences apmaiņa apelācijas sūdzības iesniedzēju starpā 2000. gada 18. un 19. oktobrī ir faktu rašanās laikam atbilstošs pierādījums par to līdzdalību cenu saskaņošanā, pietiek vien atgādināt, ka saskaņā ar LESD 256. panta 1. punkta otro daļu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācija sūdzība ir iespējama tikai par tiesību jautājumiem. Vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ietilpst konstatēt un izvērtēt atbilstošos faktus, kā arī tai iesniegtos pierādījumus. Faktu un pierādījumu vērtējums, izņemot to sagrozīšanas gadījumus, ko apelācijas sūdzības iesniedzējas šajā lietā neprecīzi ir minējušas un nav atbalstījušas, tātad nav tiesību jautājums, kas būtu pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas ietvaros (skat. šajā ziņā spriedumu *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 84. punkts).
- 47 Tādējādi šie argumenti ir jānoraida kā nepieņemami.
- 48 Attiecībā uz šī pamata otro daļu, kurā prasītājas pārmet Vispārējai tiesai to, ka tā nav norādījusi, ka pārsūdzētajā lēmumā nav neviena pierādījuma par prasītāju apgalvoto līdzdalības cenu saskaņošanas darbībās sākuma datumu, pietiek vien norādīt, ka atšķirībā no tā, ko uzskata apelācijas sūdzības iesniedzējas, šo argumentu tās nav izvirzījušas Vispārējā tiesā. Tādējādi tas ir jauns un nepieņemams.
- 49 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmais pamats ir pilnībā ir jānoraida kā nepieņemams.

Par trešo pamatu attiecībā uz Vispārējās tiesas pieļautu saprātīga termiņa neievērošanu

Lietas dalībnieču argumenti

- 50 Apelācijas sūdzības iesniedzējas norāda, ka Vispārējā tiesa, nespriezdama saprātīgā termiņā, esot pārkāpusi Hartas 47. pantu un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā – “ECPAK”), 6. panta 1. punktu, kas pamato pārsūdzētā sprieduma un apstrīdētā lēmuma atcelšanu vai pakārtoti, tai uzliktā naudas soda būtisku samazināšanu.
- 51 Tās norāda, ka prasība atcelt tiesību aktu tika celta 2007. gada 19. decembrī, rakstveida process tika pabeigts 2008. gada 21. oktobrī, mutvārdu process tika uzsākts 2012. gada 12. novembrī, tiesas sēde notika 2013. gada 24. janvārī un spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī.
- 52 Kopumā tiesvedība ilga aptuveni piecus gadus un deviņus mēnešus (69 mēnešus), kur četri gadi un viens mēnesis bija laiks starp rakstveida procesu un mutvārdu procesa uzsākšanu – apelācijas sūdzības iesniedzējas uzskata, ka saskaņā ar Tiesas spriedumā *Baustahlgewebe*/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608) definēto kritēriju Vispārējā tiesa nav izpildījusi savu pienākumu taisīt spriedumu saprātīgā termiņā.

- 53 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējas uzsver, pirmkārt, ka lieta nebija tik sarežģīta salīdzinājumā ar vairumu Vispārējā tiesā izskatīšanā atrodošos lietu par aizliegtu vienošanos, prasību skaits esot bijis ierobežots – tikai četri aizliegtas vienošanās locekļi esot cēlušī prasību – un, otrkārt, ka tiesvedības Vispārējā tiesā pārmērīgais ilgums to rīcībai nav piedēvējams.
- 54 Komisija savukārt saskaņā ar labi iedibinātu Tiesas judikatūru norāda, ka, ja lietas savlaicīga neizskatīšana nav ietekmējusi strīda iznākumu, tad pārsūdzētā sprieduma atcelšana nelabotu pieļauto sprieduma taisīšanas saprātīgā termiņā pārkāpumu.

Tiesas vērtējums

- 55 Tādējādi ir jāatgādina, ka Eiropas Savienības Tiesai jānolemj, ka tas, ka Savienības tiesa ir pārkāpusi Hartas 47. panta otrajā daļā tai uzlikto pienākumu laikus izskatīt tās izskatīšanai nodotās lietas, ir sodāms ar Vispārējā tiesā celtu prasību par zaudējumu atlīdzību, jo šāda prasība ir efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis. Tā prasība atlīdzināt kaitējumu, ko radījis tas, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi saprātīgu lietas izskatīšanas termiņu, nevar tikt celta tieši Tiesai apelācijas ietvaros, bet tā jāceļ pašā Vispārējā tiesā (spriedumi *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 66. punkts, *ICF*/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 57. punkts, kā arī *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 17. un 18. punkts).
- 56 Vispārējai tiesai, kuras kompetencē atbilstoši LESD 256. panta 1. punktam ietilpst šādu prasību izlemšana, jālemj citā iztiesāšanas sastāvā, kas ir atšķirīgs no tā, kādā tika izskatīta lieta, kuras izskatīšanas ilgums tiek kritizēts (šajā ziņā skat. spriedumus *Telefónica* un *Telefónica de España* /Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 67. punkts; *ICF*/Komisija, EU:C:2014:2274, 58. punkts, kā arī *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 19. punkts).
- 57 Ņemot vērā iepriekš minēto, tā kā šajā lietā ir acīmredzams, ka Vispārējā tiesa ir pietiekami nopietni pārkāpusi savu pienākumu izskatīt lietu saprātīgā termiņā un šajā ziņā lietas dalībniekiem nav jāsniedz pierādījumi, Tiesa var to konstatēt (šajā ziņā skat. spriedumus *Telefónica* un *Telefónica de España* /Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 90. punkts; *ICF*/Komisija, EU:C:2014:2274, 59. punkts, kā arī *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 20. punkts).
- 58 Tā tas ir šajā gadījumā. Tiesvedības ilgums Vispārējā tiesā, proti, gandrīz pieci gadi un deviņi mēneši, kas ietver it īpaši četru gadu un viena mēneša periodu, kurā nav ticis pieņemts neviens tiesību akts, sākot no rakstveida procesa pabeigšanas līdz tiesas sēdei, nekādi nav izskaidrojams nedz ar lietas sarežģītību vai būtību, nedz vēl jo vairāk ar tās kontekstu. Faktiski, pirmkārt, Vispārējā tiesā iesniegtā lieta nebija īpaši sarežģīta. Otrkārt, ne no pārsūdzētā sprieduma, nedz lietas dalībnieču iesniegtās informācijas neizriet, ka šo bezdarbības posmu var objektīvi pamatot vai ka prasītājas tajā piedalījās.
- 59 Katrā ziņā no šī sprieduma 55. punktā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka šīs apelācijas sūdzības trešais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu, kas saistīts ar to, ka Vispārējā tiesa ir pārsniegusi savu neierobežoto kompetenci izskatīt lietu pēc būtības

Lietas dalībnieču argumenti

- 60 Otrajam pamatam ir trīs daļas.

- 61 Šī pamata pirmajā daļā prasītājas norāda, ka Vispārējā tiesa, pārsniedzama savas pilnvaras, pārsūdzētā sprieduma 625., 626. un 630. punktā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo pēc savas ierosmes izvirzītā pamatā tā pastāvēja uz prasītāju atbildību attiecībā uz divām EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu veidojošām daļām, proti, zināšanām par kompensāciju mehānismu un uzraudzības sistēmas paredzamību.
- 62 Vispārējā tiesa šajā gadījumā ir arī lēmusi *ultra petita*, jo Komisija apstrīdētajā lēmumā nav balstījusies uz šādiem pamatiem, apelācijas sūdzības iesniedzējas šādus pamatus nav minējušas kā atcelšanas pamatus un šie pamati nav tikuši apspriesti, izņemot to, kas saistīts ar V. C. paziņojuma pieņemamību.
- 63 Savukārt Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, lemjot par naudas soda apmēru, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, ir pamatoti ņēmusi vērā apelācijas sūdzības iesniedzēju zināšanas par uzraudzības sistēmu un kompensācijas mehānismiem, jo tas ir faktiskais apstāklis. Tā uzskata, ka Vispārējā tiesa tāpat varēja rīkoties saistībā ar V. C. paziņojumu, jo spriedumā lietā *KNP BT/Komisija* (C-248/98 P, EU:C:2000:625) Tiesa attiecībā uz Vispārējo tiesu, novērtējot naudas soda piemēroto raksturu, ir atzinusi iespēju ņemt vērā papildu informāciju, kas nebija ietverta lēmumā, kuru tā vērtēja, kā vajadzīgo informāciju pienākuma norādīt pamatojumu kontekstā. Visbeidzot Komisija uzskata, ka pamats ir neefektīvs, jo Vispārējā tiesa jau ir samazinājusi naudas soda summu.
- 64 Otrā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ieskaitot pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, tiesības uz aizstāvību un, konkrētāk, sacīkstes principu, pārsūdzētā sprieduma 624. un 625. punktā secinot, ka tai, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, ir jāņem vērā V. C. paziņojums, lai konstatētu apelācijas sūdzības iesniedzēju atbildību saistībā ar to zināšanām par kompensācijas mehānismu un uzraudzības sistēmas paredzamību.
- 65 Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā šos principus, pirms sprieduma taisīšanas neprecizējot apelācijas sūdzības iesniedzējām šī jaunā pamata būtību un jēgu, saskaņā ar ECPAK 6. pantu, kā arī Hartas 47. un 48. pantu.
- 66 Komisija apstrīd šos argumentus, uzsverot, ka V. C. sagatavoto pierādījumu par apelācijas sūdzības iesniedzēju zināšanām par uzraudzības un kompensācijas mehānismu pirmo reizi minēja apelācijas sūdzības iesniedzējas. Tāpēc ir absurdi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka tās nav zinājušas par šo pierādījumu.
- 67 Otrā pamata trešajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas min, ka, pastāvot uz to atbildību saistībām ar pārkāpumu veidojošām divām daļām, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 626. punktā ir sagrozījusi pierādījumus un pārkāpusi nevainīguma prezumpcijas principu. Konstatējums balstījās uz V. C. paziņojuma nepilnīgu citātu, no kura skaidri izrietēja, ka V. C. it neko nav zinājis par kompensācijas mehānismu, uz kuriem attiecas lēmums, būtību.
- 68 Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa, tieši otrādi, nav sagrozījusi pierādījumus, kas atrodami V. C. paziņojumā.

Tiesas vērtējums

- 69 Otrā pamata pirmajā daļā, to lasot kopā ar minētā pamata otro daļu, apelācijas sūdzības iesniedzējas Vispārējai tiesai pārmet, ka tā ir pārsniegusi savas neierobežotās kompetences, kāda tā definēta LESD 261. pantā un Regulas Nr. 1/2003 31. pantā, pilnvaras.

70 Lai izvērtētu šī pamata pirmo daļu, vispirms ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 265., 266. un 270. un 292. punktā, pirmkārt, konstatējusi, ka Komisija nav pierādījusi prasītāju līdzdalību aplūkotajā kompensācijas un kontroles mehānismā, un, otrkārt, šī sprieduma 282. punktā, ka Komisija prasītāju atbildības noteikšanai šajā ziņā apstrīdēto lēmumu ir balstījusi tikai uz prasītāju līdzdalību šajās divās jomās, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 624.–626. un 630. punktā noteica šādi:

“624.

[..] šajā lietā Vispārējai tiesai savas neierobežotās kompetences ietveros ir jāņem vērā V. C. paziņojums.

625. Ņemot vērā šo paziņojumu, ir jāsecina, ka prasītājas bija lietas kursā par citu aizliegtas vienošanās dalībnieku līdzdalību kompensācijas mehānismā un ka tas arī varēja paredzēt citu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību uzraudzības sistēmā.

626. Tās varēja saukt pie atbildības saistībā ar divām pārkāpumu veidojošām daļām (Tiesas spriedums Komisija/*Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 83. punkts).

[..]

630. Ņemot vērā, ka prasītājas nevarēja saukt pie atbildības saistībā ar uzraudzības sistēmu un kompensācijas mehānismu, kā arī visām citām pārkāpumu veidojošām daļām, nav pamata grozīt naudas soda sākumsummu [..].”

71 Ir arī jāatgādina, ka Komisijas lēmumu, kas attiecas uz LESD 101 un 102. panta piemērošanas procedūrām, pārbaudes tiesā sistēma sastāv no LESD 263. pantā noteiktās iestāžu tiesību aktu likumības pārbaudi, ko saskaņā ar LESD 261. pantu pēc prasītāju pieprasījuma var papildināt ar Vispārējās tiesas īstenotu neierobežoto kompetenci attiecībā uz šajā jomā Komisijas noteiktām sankcijām (spriedums *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 42. punkts).

72 Šajā ziņā – kā Tiesai to ir bijusi iespēja vairākkārtīgi precizēt – LESD 263. pantā paredzētās likumības pārbaudes tvērums attiecas uz visiem Komisijas lēmumiem par LESD 101. un 102. panta piemērošanas procedūru, kur Vispārējā tiesa prasītāju izvirzīto pamatu gaismā nodrošina padziļinātu pārbaudi – kā tiesību, tā faktu (šajā ziņā skat. spriedumus *Dow Chemicals* u.c./Komisija, C-272/09 P, EU:C:2011:810, 102. un 109. punkts; *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 62. un 82. punkts, kā arī *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 56. un 59. punkts) un, ņemot vērā visu to iesniegto informāciju neatkarīgi no tā, vai tā attiecas uz laiku pirms vai pēc pieņemtā lēmuma, vai tā jau ir tikusi iesniegta iepriekš administratīvajā procedūrā vai pirmoreiz tiesvedībā lieta, ko izskata Vispārējā tiesa, ja šai informācijai ir nozīme Komisija lēmuma tiesiskuma pārbaudē (šajā ziņā skat. spriedumu *Knauf Gips*/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 87.–92. punkts).

73 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka Savienības tiesas, veicot LESD 263. pantā minēto likumības pārbaudi, nevar attiecīgā tiesību akta autora pamatojumu aizstāt ar savējo (skat. šajā ziņā spriedumu *Frucona Košice*/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, 89. punkts un tajā minētā judikatūra).

74 Otrkārt, atbilstoši LESD 261. pantam “regulas, ko saskaņā ar Līgumiem pieņem Eiropas Parlaments kopā ar Padomi, kā arī Padome, var piešķirt Eiropas Savienības Tiesai neierobežotu jurisdikciju attiecībā uz šajās regulās paredzētajām sankcijām”. Izmantojot ar šo tiesību normu piedāvāto, Savienības likumdevējs Regulas Nr. 1/2003 31. pantā ir noteicis, ka “Eiropas [Savienības] Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija noteikusi naudas sodu vai periodisku kavējuma naudu. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzliktos naudas sodus vai periodiskos kavējuma maksājumus”.

- 75 Tādējādi tad, kad Savienības tiesa īsteno LESD 261. pantā un Regulas Nr. 1/2003 31. pantā paredzēto neierobežoto kompetenci, tā, nosakot šīs sankcijas apmēru, papildu vienkāršai sankcijas likumības pārbaudei ir tiesīga aizstāt ar savu vērtējumu Komisijas, kas ir šī tiesību akta autore un kurā šis apmērs sākotnēji tika noteikts, vērtējumu (šajā ziņā skat. spriedumu *Groupe Danone*/Komisija, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 61. punkts).
- 76 Savukārt, naudas soda apmēra noteikšanā šīs neierobežotās kompetences tvērums atšķirībā no LESD 263. pantā paredzētās likumības pārbaudes ir strikti ierobežots (šajā ziņā skat. it īpaši spriedumus *Groupe Danone*/Komisija, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 62. punkts; *Alliance One International*/Komisija, C-679/11 P, EU:C:2013:606, 105. punkts; Komisija u.c./*Siemens Österreich* u.c., no C-231/11 P līdz C-233/11 P, EU:C:2014:256, 126. punkts, kā arī *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 45. punkts).
- 77 No tā izriet, ka Vispārējās tiesas rīcībā esošā neierobežotā kompetence, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 31. pantu, attiecas vienīgi uz tās vērtējumu par Komisijas uzlikto naudas sodu, izņemot jebkurus citus grozījumus pārkāpumu veidojošo daļās, ko Komisija likumīgi ir konstatējusi Vispārējās tiesas izskatīšanā nonākušajā lēmumā.
- 78 Šajā lietā – kā jau tas tika norādīts šī sprieduma 70. punktā –, pat, ja ir ticis konstatēts, ka Komisija nav pierādījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir piedalījušās kompensācijas mehānismā, kā arī uzraudzības sistēmā un ka lēmums nav balstīts uz citu pamatu kā vien to līdzdalību šajās pārkāpumu veidojošās daļās, Vispārējā tiesa savas neierobežotās kompetences ietvaros pārsūdzētā sprieduma 625., 626. un 630. punktos secināja, ka prasītājam ir bijušas zināšanas par citu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību kompensācijas mehānismā un ka tās arī varēja paredzēt to līdzdalību uzraudzības sistēmā. Tādēļ tā, pirmkārt, uzskatīja, ka prasītājas varēja saukt pie atbildības saskaņā ar LESD 101. pantu un ka, otrkārt, tas ir jāņem vērā naudas soda apmēra noteikšanā.
- 79 Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 80 Tā kā otrā pamata pirmā daļa ir pamatota, tā ir pieņemama.
- 81 Tādējādi pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ daļā, kurā tā rezolutīvās daļas 3) punktā ir noteikts jauns apelācijas sūdzības iesniedzējam uzlikto naudas sodu apmērs, ņemot vērā secinājumu, ko Vispārējā tiesa neierobežotas kompetences ietvaros kļūdaini ir izdarījusi tā paša sprieduma 625., 626. un 630. punktā, saskaņā ar kuru prasītājam ir bijušas zināšanas par citu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību kompensācijas mehānismā un ka tās arī varēja paredzēt pēdējo minēto līdzdalību uzraudzības sistēmā, un tādēļ tās varēja saukt pie atbildības.
- 82 Ņemot vērā iepriekš minēto, nav jālemj par citiem otrā pamata otrajā un trešajā daļā minētajiem elementiem.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 83 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otrajam teikumam pārsūdzētā sprieduma atcelšanas gadījumā tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija.
- 84 Tā tas ir izskatāmajā lietā, jo Tiesas rīcībā ir visi vajadzīgie elementi, lai lemtu par prasību.
- 85 Tālab jānorāda, ka, ņemot vērā pārsūdzētā lēmuma rezolutīvās daļas 1) punktu, kas daļēji ir ticis atcelts ar pārsūdzēto spriedumu, un to, ka šī sprieduma 49. punktā ir noraidīts pirmais pamats, ir galīgi pierādīts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir jāsauk pie atbildības par to līdzdalību laikposmā no 1995. gada 31. janvāra līdz 2002. gada 1. oktobrim attiecībā uz *GALP Energía España* un *Petróleos de*

Portugal un no 1999. gada 22. aprīļa līdz 2002. gada 1. oktobrim attiecībā uz *GALP Energía SGPS* virknē vienošanos un aizliegtu darbību impregnēšanas bituma tirdzniecībā, kas attiecas uz visu Spānijas teritoriju (izņemot Kanāriju salas), un nolīgumos par tirgus sadali un cenu saskaņošanu.

- 86 Vispārējās tiesas izdarītais secinājums par pierādījuma neesamību par apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzdalību kompensāciju mehānismā un uzraudzības sistēmā atbilstoši LESD 264. panta pirmajai daļai nav tāds, kas kavē pilnībā atcelt pārsūdzēto lēmumu, jo šī informācija bija attiecīgo pārkāpumu veidojošas papilddaļas. Faktiski tas, ka Komisija neiesniedza pierādījumus par šādu apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzdalību nemaina pārsūdzētā lēmuma būtību, jo tās konstatētajam vienotam un turpinātam pārkāpumam – kā tas izriet no šā sprieduma 12. un 13. punkta – būtībā ir divas galvenās pārkāpumu veidojošas daļas, proti, tirgus sadale un cenu saskaņošana (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 36.–38. punkts).
- 87 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto un pamatojoties uz neierobežoto kompetenci, kas Tiesai ir atzīta LESD 261. pantā un Regulas Nr. 1/2003 31. pantā, ir jālemj par apelācijas sūdzības iesniedzējam piemērojamā naudas soda apmēru (spriedums *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 73. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 88 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa, tai pašai galīgi lemjot par strīdu saskaņā ar šīs Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otro teikumu, ir tiesīga neierobežotas kompetences ietvaros aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai noteikto kavējuma naudu (skat. it īpaši spriedumu *KME Germany* u.c./Komisija, C-389/10 P, EU:C:2011:816, 130. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 89 Uzlikta naudas soda apmēra noteikšanā tai pašai ir jāvērtē šīs lietas apstākļi un aplūkotā pārkāpuma veids (spriedums *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin*/Komisija, 322/81, EU:C:1983:313, 111. punkts).
- 90 Šāda pilnvaru īstenošana atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktam nozīmē attiecībā uz katru uzņēmumu ņemt vērā ne vien pārkāpuma smagumu, bet arī tā ilgumu, ievērojot tostarp pamatošanas, samērīguma, sodu individualizācijas un vienlīdzīgas attieksmes principus (šajā ziņā skat. spriedumus Komisija u.c./*Siemens Österreich* u.c., no C-231/11 P līdz C-233/11 P, EU:C:2014:256, 53. un 56. punkts; *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P EU:C:2014:2363, 75. punkts, kā arī Komisija/*Parker Hannifin Manufacturing* un *Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. punkts), un Tiesai nav saistoši Komisijas definētie indikatīvie noteikumi tās pamatnostādņēs (skat. pēc analogijas spriedumu *Itālija*/Komisija, C-310/99, EU:C:2002:143, 52. punkts), pat ja tajās Savienības iestādēm var būt norādes neierobežotas kompetences īstenošanā (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 80. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 91 Šajā gadījumā ir jāsecina, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas Spānijas teritorijā ir piedalījušās vienotā un turpinātā pārkāpumā, kuru būtībā veido nolīgumi par tirgus sadali un cenu saskaņošanu – pārkāpumā, kas ir ļoti smags tā satura dēļ (šajā ziņā skat. spriedumu *Versalis*/Komisija, C-511/11 P, EU:C:2013:386, 83. punkts) un tādēļ, ka bijis ievērojami ilgs – septiņi gadi un astoņi mēneši *GALP Energía España* un *Petróleos de Portugal* gadījumā un trīs gadi un pieci mēneši – *GALP Energía SGPS* gadījumā.
- 92 Ir vienlīdz arī jāņem vērā tas, ka attiecībā uz individuālo situāciju apelācijas sūdzības iesniedzēju rīcībā – kā tas izriet no pārsūdzētā lēmuma 514. punkta – bija 4,54 % tirgus daļu, kas ļauj – tāpat kā to darījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 631. punktā – uzskatīt, ka šīs daļas mēra dēļ apelācijas sūdzības iesniedzējas ar savu nelikumīgo rīcību nav varējušas nodarīt būtisku kaitējumu konkurencei. Turklāt Komisija pārsūdzētā lēmuma 566. un 567. punktā pamatoti ir norādījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzdalība pārkāpumā ir bijusi krietni mazāka salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem.

- 93 Apelācijas sūdzības iesniedzējam uzliedzamā naudas soda noteikšanā Tiesa sliecas pieņemt Komisijas un Vispārējās tiesas izdarītos apsvērumus saistībā ar naudas soda pamatsummu, kā arī ar tā apmēra samazināšanu 10 %, kas izriet no apelācijas sūdzības iesniedzēju ierobežotas līdzdalības apstrīdētajā pārkāpumā. Katrā ziņā ir jāpiemēro pamatsummas apmēra papildu samazinājums 10 % apmērā, un šis samazinājums ir jāpieskaita jau pārsūdzētajā lēmumā piešķirtajam samazinājumam tādēļ, ka Komisijai trūkst pierādījumu par apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzdalību kompensāciju mehānismā un uzraudzības sistēmā.
- 94 Šajos apstākļos, ņemot vērā visus apstākļus lietas apstākļos (skat. spriedumu *Guardian Industries un Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 78. punkts un tajā minētā judikatūra), *GALP Energía España SA* un *Petróleos de Portugal SA* solidāri uzlikto naudas soda apmēru noteikt EUR 7,7 miljonu apmērā, no kuriem par EUR 5,72 miljoniem ir solidāri atbildīga *GALP Energía SGPS SA*.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 95 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā taista galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 96 Saskaņā ar šā reglamenta 138. panta 1. punktu, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar minētā reglamenta 138. panta 3. punktu, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tomēr Tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, var nolemt, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem.
- 97 Šajā ziņā, ņemot vērā lietas apstākļus, apelācijas sūdzības iesniedzējas atlīdzina divas trešdaļas no Komisijas un saviem tiesāšanās izdevumiem, kas tām radušies apelācijas tiesvedībā, un Komisija atlīdzina vienu trešdaļu no saviem un apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesāšanās izdevumiem saistībā ar šo tiesvedību. Turklāt, ņemot vērā apelācijas sūdzības iesniedzēju Vispārējā tiesā izvirzītos pamatus, daļa no kuriem ir tikuši galīgi noraidīti, ir jānospiež, ka visi lietas dalībnieki paši sedz savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesvedību pirmajā instancē.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 16. septembra spriedums lietā *Galp Energía España u.c./Komisija* (T-462/07, EU:T:2013:459) ir jāatceļ daļā, kurā tā rezolutīvās daļas 3) punktā ir noteikts jauns *GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA* un *GALP Energía SGPS SA* uzlikto naudas sodu apmērs, ņemot vērā secinājumu, ko Vispārējā tiesa neierobežotas kompetences ietvaros kļūdaini ir izdarījusi šī sprieduma motīvu daļā, saskaņā ar kuru *GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA* un *GALP Energía SGPS SA* ir bijušas zināšanas par citu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību kompensācijas mehānismā un tās arī varēja paredzēt pēdējo minēto līdzdalību uzraudzības sistēmā, un tādēļ tās varēja saukt pie atbildības;
- 2) pārējā daļā apelācijas sūdzību noraidīt;
- 3) 2007. gada 3. oktobra Lēmuma C(2007) 4441, galīgā redakcija, par EKL 81. pantā paredzētās procedūras piemērošanu (Lieta COMP/38.710 – Bitumens, Spānija) 2. pantā *GALP Energía España SA* un *Petróleos de Portugal SA* solidāri uzlikto naudas soda apmēru noteikt EUR 7,7 miljonu apmērā, no kuriem par EUR 5,72 miljoniem ir solidāri atbildīga *GALP Energía SGPS SA*;

- 4) *GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA un GALP Energía SGPS SA* sedz divas trešdaļas no Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumiem, kas radušies apelācijas tiesvedībā, kā arī sedz savus tiesāšanās izdevumus, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē;
- 5) Eiropas Komisija sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina vienu trešdaļu no *GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA un GALP Energía SGPS SA* tiesāšanās izdevumiem, kas radušies apelācijas tiesvedībā, kā arī sedz savus tiesāšanās izdevumus, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē.

[Paraksti]